

Entrevista a Jon Idígoras, membre de la Mesa Nacional d'Herri Batasuna

“El Pacte d'Ajuria Enea ha fracassat”

El PNB i HB han protagonitzat darrerament un seguit de contactes per a parlar de la violència política a Euskadi. Alhora, la Coordinadora Lurraldeia i la Diputació de Guipúscoa han consensuat un nou traçat per a l'autovia de Leizaran. El camí de la negociació s'aclareix.

Herri Batasuna acaba d'enllestir el seu debat intern sobre la situació actual. ¿Quina serà l'actitud de l'organització quant a la negociació?

—El debat ateny ara el seu punt culminant i en aquests moments hi ha centenars d'esmenes a les ponències centrals. De totes maneres, si no puc avançar el resultat final, sí que crec que HB assumirà aquest procés fent dues distincions: primera, hi ha d'haver un pacte entre l'estat i ETA, amb un compromís compartit; és a dir, l'abandó de les armes, de l'una banda, i el reconeixement d'una sèrie de drets, de l'altra. En segon lloc, hi ha d'haver un pacte entre els partits bascos, a un altre nivell, que desenvoluparan els acords a què hagin arribat els interlocutors anteriors. Són dos processos distints: normalització política, que ha de venir amb l'acabament de la violència basat en un seguit de reconeixements, i desenvolupament dels acords.

—¿Les esmenes presentades durant l'Urrats Berri [debat intern al si d'HB], són molt diferents les unes de les altres?

—Doncs, la veritat, sí. Jo no sabia que al si d'HB hi havia sensibilitats tan diferents, cosa que no és pas dolenta, sinó fins i tot enriquidora. Però m'ha sorprès que hi hagués criteris tan divergents i que així es manifestessin.

—¿Tan diferents són aquestes sensibilitats de HB, respecte a la lluita armada i ETA, que podrien dur a una escissió?

—No, no. Em penso que quan la militància s'ha manifestat per escrit en un debat d'aquestes característiques és que hi ha necessitat d'analitzar i de trobar una síntesi. De totes formes, és impensable que aquestes diferències de criteri puguin cristal·litzar en una ruptura.

—¿Però quina relació hi ha, fet i fet, entre HB i ETA?

—La relació entre HB i ETA és una afinitat quant als objectius. Nosaltres som independentistes com ho és l'orga-

nització armada ETA. La diferència està en això, que els mitjans que utilitza cada una d'aquestes organitzacions són completament distints.

—¿Amb tot, donar suport a la negociació política amb ETA, com un pas previ per a la normalització, no situa HB en un pla d'inferioritat respecte a l'organització armada?

—¡l ara, de cap manera! Nosaltres sabem perfectament quin és el paper que hem de fer. La normalització política reclama el cessament de la violència; i això només poden solucionar-ho l'estat i ETA. ¿Per què ETA? Doncs perquè qui té les armes és ella i no nosaltres.

—L'exigència de negociar amb ETA sovint ha estat qualificada pels partits del Pacte d'Ajuria Enea com un xantatge i una imposició antidemocràtica de l'organització armada, i per extensió d'HB, en la mesura que s'erigeix per damunt del sistema democràtic i constitucional.

—Jo podria acusar d'antidemòcrates tots aquells que neguen per a Euskadi un dret tan natural com el d'autodeterminació; que els ciutadans bascos que pensem que hem de ser independents tinguem els mateixos drets que aquells que volen ser espanyols o federalistes. La resta són romanços.

—¿I el pacte no obstaculitza la negociació...?

—Bé. Jo crec que el Pacte és un cinturó de castedat que s'han posat els mateixos partits que en formen part. Amb la particularitat i la contradicció que cadascun d'ells ha signat un acord amb la resta de partits; però quan han necessitat HB, hi han recorregut, adés els uns, adés els altres. Això sí, cada vegada s'han tirat en cara les converses.

—¿Llavors, per què continuen?

—Perquè creuen que és possible la derrota policíaca d'ETA o l'aïllament social i polític d'HB. No obstant això, després de quatre anys, veiem que la capacitat

operativa d'ETA no ha disminuït. I si hi ha un desmembrament del Pacte, vol dir que han de variar els seus esquemes.

—¿El Pacte no ha desgastat els partits que l'integren?

—El Partit Nacionalista Basc (PNB) ha estat el partit que menys s'ha desgastat perquè ha sabut jugar més intel·ligentment que els altres. Però els que més fòbia han demostrat contra HB, com Euskadiko Ezkerra (EE) i Eusko Alkartasuna (EA), ho han pagat car —més que HB— davant la societat basca. El PNB, quan ha vist que el Pacte ha fracassat, ha buscat un apropament a HB per resoldre alguns problemes —el de l'autovia, per exemple, o, més recentment, les converses sobre la violència—.

—¿I de què serviran?

—Són una operació de sondeig per veure si podem arribar a una coincidència de diagnòstic. Però les trobo positives sobretot pel que signifiquen. Ara, el que ja no em sembla tan bé són les reaccions totalment absurdes dels altres partits. Que PNB i HB parlin per trobar una sortida de la situació de violència no pot ser dolent per a ningú. I aquest és l'absurd del Pacte, que s'hagin de retraure els uns als altres el fet de parlar amb HB.

—Anem a Alger. ¿Per què va fracassar?

—La raó fonamental, crec jo, és que el govern espanyol no tenia una voluntat clara de tirar endavant un procés de negociació ni hi estava preparat. En aquell moment, més que res, va fer una prova; però va ser important que reconegués els interlocutors. A sobre, cal afegir-hi, a més, un seguit de defectes de forma, falta d'experiència...

—¿Quines conseqüències va tenir per al conjunt de l'anomenat Moviment d'Alliberament Nacional Basc (MANB) el trencament de les converses d'Alger?

—El procés d'Alger va despertar il·lusions excessives. I d'això, crec que també n'hem après una mica. Per aquest mo-

tiu, la interrupció de les negociacions va tenir un cost molt elevat per a nosaltres, perquè va ser una gran decepció.

—*Una negociació és el fruit d'una determinada correlació de forces. ¿Són bones les condicions, ara, per a iniciar noves converses entre ETA i l'estat?*

—Si del que es tracta és de situar el problema entre vencedors i vençuts, sí que és una qüestió de correlació de

forces. Però del que es tracta és d'aplicar uns principis de justícia, sense necessitat d'establir-se cap correlació de forces. El reconeixement de la democràcia, com el reconeixement de l'autodeterminació, no requereix majories ni minories.

—*Però segons l'estat, ETA i HB es troben en un mal moment, i semblaria lògic pensar que, en aquesta conjuntura, el govern no voldrà negociar...*

—Doncs no entenc on està la feblesa, si Herri Batasuna demostra cada dia una capacitat de mobilització més al-

ta i si ells mateixos accepten que la capacitat operativa d'ETA és cada cop més gran. O els analistes que té Madrid són absolutament idiotes o és que es volen creure les seves pròpies mentides.

—*¿Creu que el Pacte ha reduït el suport a la negociació per encaminar-lo cap a la fi de la violència i prou?*

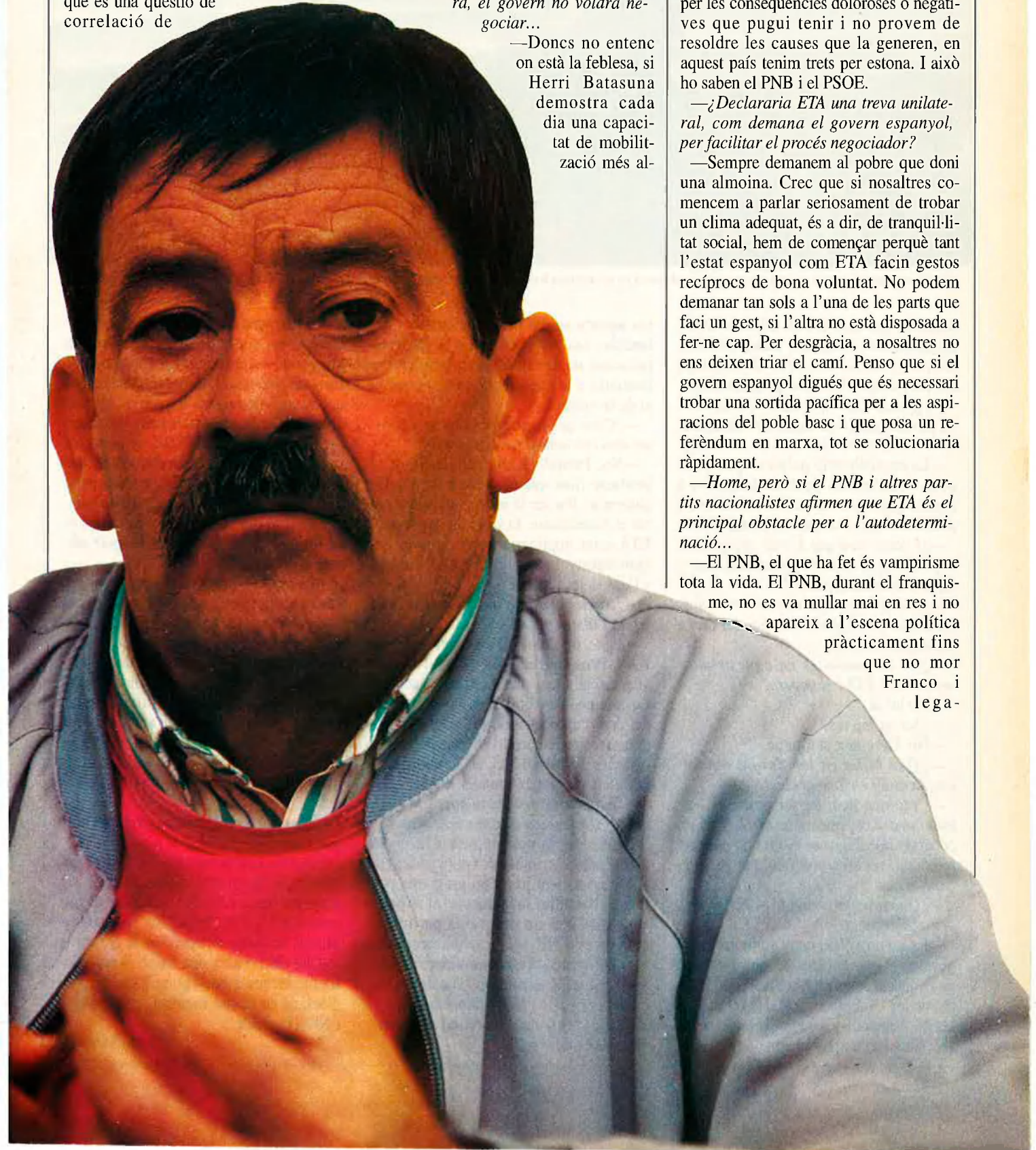
—Si la violència política, ens la mirem per les conseqüències doloroses o negatives que pugui tenir i no provem de resoldre les causes que la generen, en aquest país tenim trets per estona. I això ho saben el PNB i el PSOE.

—*¿Declararia ETA una treva unilateral, com demana el govern espanyol, per facilitar el procés negociador?*

—Sempre demanem al pobre que doni una almoïna. Crec que si nosaltres comencem a parlar seriosament de trobar un clima adequat, és a dir, de tranquil·litat social, hem de començar perquè tant l'estat espanyol com ETA facin gestos recíprocs de bona voluntat. No podem demanar tan sols a l'una de les parts que faci un gest, si l'altra no està disposada a fer-ne cap. Per desgràcia, a nosaltres no ens deixen triar el camí. Penso que si el govern espanyol digués que és necessari trobar una sortida pacífica per a les aspiracions del poble basc i que posa un referèndum en marxa, tot se solucionaria ràpidament.

—*Home, però si el PNB i altres partits nacionalistes afirmen que ETA és el principal obstacle per a l'autodeterminació...*

—El PNB, el que ha fet és vampirisme tota la vida. El PNB, durant el franquisme, no es va mullar mai en res i no apareix a l'escena política pràcticament fins que no mor Franco i lega-

“La normalització política s’ha de donar amb l’acabament de la violència basat en el reconeixement del dret d’autodeterminació”.

RAFA GIL

litzen els partits. Però els altres estàvem bregant a les presons i al carrer. El PNB, abans i ara, ha utilitzat el xantatge d’ETA per aprofitar-se’n davant Madrid.

—*¿Quines contrapartides rebria l’estat a canvi del dret d’autodeterminació i de la integritat territorial?*

—La normalització política. Que no és poc. Nosaltres no hem de donar res a l’estat. ¿Què ens demanarà l’estat per a donar-nos una cosa que ens pertany?

—*¿I vostè creu que l’estat acceptaria el perill de la seva disgregació a canvi de la normalitat política?*

—Això és un problema de l’estat. Nosaltres ens plantegem l’exercici del dret a autodeterminar-nos.

—*¿Hi ha contactes en aquests moments entre ETA i el govern?*

—No ho sé.

—*¿No en sap res?*

—No. Desconec si n’hi ha.

—*¿Què hi ha en joc durant aquest any, pensant en la negociació?*

—Crec que hem de ser prudents i no posar massa esperances en el 92. Tot i reconèixer que enguany és un bon punt referencial, no crec possible que se solucioni el cas.

—*¿Quina importància té el 92, doncs, per a la negociació?*

—És un any clau, com a mínim per al govern, ja que ha apostat molt fort amb tots aquests actes multitudinaris de l’Expo, de les Olimpíades, etc. Ha fet una inversió tremenda i mirarà de sortir-ne aïrós. No fóra contraproductiu que s’aprofi-

tés aquesta aposta per solucionar el contenciós. Ara bé, jo crec que el PSOE és presoner de la consciència col·lectiva contrària a la negociació que ha creat al si de la societat.

—*¿Creu que la independència demana necessàriament la negociació?*

—No. Perquè la independència és el producte final que el poble basc s’autodetermini. Pot ser la independència o pot ser el federalisme. O sigui, la negociació ETA-estat implicaria només que el govern espanyol acceptés el dret d’Euskadi a l’autodeterminació.

—*¿Només el dret d’autodeterminació, o tota l’alternativa KAS?*

—Hem de desmitificar l’alternativa KAS. Penso que els cinc punts d’aquesta alternativa s’han pres com una panacea. La columna vertebral és el reconeixement del dret d’autodeterminació. Després vindria el reconeixement dels quatre territoris històrics d’Euskadi Sud, els terminis, com es farien, etc. Tot és complementari.

—*La majoria del poble basc ¿hi està d’acord, amb aquestes reivindicacions?*

—Crec que la majoria està a favor del dret d’autodeterminació. Quan parlem de KAS, no parlem pas d’un programa partidista. Nosaltres no demanarem al poble basc que voti un programa partidista, com és el d’HB, ans li demanarem que voti per punts. Autodeterminació: ¿sí o no? Unificació territorial: ¿sí o no?

—*¿Com valora Herri Batasuna els resultats de les últimes eleccions al Parlament de Catalunya?*

—Amb molta il·lusió. Ens ha alegrat tremendament constatar que els moviments independentistes, no sols a Catalunya i a Euskadi sinó a tot Europa, són una realitat que avança de manera important. I alhora observem el fracàs de les posicions espanyolistes, com la del PSOE. A nosaltres, ens sembla que això és un element de mediació per al govern de Felipe González.

—*Tanmateix, ERC és un partit independentista que renuncia explícitament a la lluita armada per a aconseguir els seus objectius...*

—És evident que ERC ha tingut un èxit. Però encara que Àngel Colom digués fa poc que ens volia donar un exemple, nosaltres no ho creiem així. En primer lloc, Colom encara no ha aconseguit la independència. ¿Com pensa aconseguir-la? Tant de bo que l’estat ens oferís el camí pacífic. Segur que ens hi apuntem tots, perquè nosaltres no tenim cap interès especial a apostar pel camí violent, ni de lluny. El que passa és que no triem el camí.

—*Quant a la majoria absoluta revalidada per CiU i Pujol...*

—Jo crec que el fenomen de CiU es dona perquè hi ha una tremenda confusió entre les bases nacionalistes sobre el que pretén, en realitat, Pujol. Els seus simpatitzants cridaven independència davant la seu del partit l’altre dia, i això és una contradicció que arrossegueu i que hauran d’aclarir en el seu moment, igual que el PNB a Euskadi.

Joan Morales